

Demokratyczny rząd w Niemczech: Posel Scheidemann

Demokratyczny rząd w Niemczech.

Myśl demokratyzacji rządów w państwie niemieckim była podnoszona od początku wojny. Walkę o przeobrażenie Niemiec prowadziły przede wszystkim partie socjalistyczne a także żywiły demokratyczne, grupujące się koło takich dzienników, jak „Vossische Ztg.”, „Frankfurter Ztg.” i inne podobne. Tem tłumaczy się także ten fakt, że w ciągłej dążności do przemiany wewnętrznej państwa władztwo cesarza musiało ulegać coraz większym ograniczeniom, a co za tem idzie rozszerzały się coraz bardziej prawa reprezentacji ludowej. Tem się tłumaczy różne demokratyczne manifesty, jakimi cesarz Wilhelm raz po raz uspokajał wzburzenie opinii publicznej w Niemczech, do których realizacji jednak dawniejsze rządy niemieckie nie bardzo się kwapiły. Ostatecznie jednak sprawa stała się bardzo piękną. Niepowodzenia wojenne rozbudziły zmysł krytyczny narodu i zaczęto się doszukiwać winnych. A wtedy rząd znalazł się w przymusowej sytuacji przyjęcia winy na siebie i ustąpienia miejsca reprezentantom systemu parlamentarnego. Przyszedł nowy rząd pod wodzą czerwonego księcia Maksymiliana badeńskiego.

Na pierwszy rzut oka wydawało się paradoksalnym twierdzenie, że zamianowanie kanclerzem księcia krwi oznacza sukces demokratyczny. W istocie

jednak sprawa przedstawia się inaczej. Nie chodzi bowiem o osobę, ale o samą rzecz. A pod tym względem ks. Maks badeński ma w Niemczech tę samą mniej więcej opinię, co w Austrii ks. Hohenlohe, były prezydent ministrów. Oświadczył on zresztą wyraźnie, że chce rządzić z obecną większością, a więc oparty o zaufanie socjalistów, centrum i postępówców. Już w czasie poprzedniego przesilenia kanclerskiego wysuwana była przez koła postępowe kandydatura ks. Maksa. Jednak dopiero obecnie,

Demokratyczny rząd w Niemczech: Sekretarz stanu dr. Solf.

pod naporem bardzo poważnej sytuacji zewnętrznej i wewnętrznej, zdecydował się wielki książę badeński przyzwolić na objęcie władzy kanclerskiej przez swego syna. Zagranica zna ks. Maksa z jego mowy,

Demokratyczny rząd w Niemczech: Posel Ersberger, znany przywódca Centrum.

wyłoszonej 16 grudnia zeszłego roku, w której jako prezydent pierwszej Izby badeńskiej wystąpił energicznie przeciw światopoglądowi i taktyce aneksjonistów niemieckich. Ks. Maks jest doktorem prawa i liczy dziś 51 lat.

Nowy rząd niemiecki na razie postanowił przeprowadzić akcję zawarcia honorowego pokoju w myśl programu pokojowego, ogłoszonego przez większość sejmu Rzeszy.

Koalicja przez usta Wilsona w ostatniej nocy pokojowej uznała tę demokratyczną reprezentację narodu niemieckiego jako powołaną do prowadzenia rokowań pokojowych, postawiła jedynie ostatnie żądanie, aby ten nowy rząd uniezależnił się zupełnie od jakichkolwiek wpływów monarszych na swoje istnienie i postanowienia. Znaczący to, że ostatecznym wyrazem demokratyzacji Niemiec ma być wedle zapatrywania Wilsona abdykacja cesarza Wilhelma i utworzenie w Niemczech władzy czysto demokratycznej, zależnej jedynie od parlamentu, jako przedstawicielki interesów całego społeczeństwa niemieckiego.

Pamięci bohaterki.

W pierwszej połowie 1917 r. zginęła na Litwie na froncie rosyjskim jako Legionista na koniu w cza-

Demokratyczny rząd w Niemczech: Kanclerz (X) ks. Maksymilian wygłasza mowę programową. 1. Dr. Solf, 2. wicekanclerz Fayer, 3. Rödern, 4) admirał Scherr, 5) Bauer, 6) Scheidemann, 7) Gröber, 8) Ersberger, 9) Stresemann, 10) hr. Westarp.